

In our opinion, this literary and artistic Ukrainian-language publication will create a positive image of our society provided that it is accessible to the English reader. The book was presented at the Museum of Kyiv History, at the Odesa International Film Festival (2018), at the International Book Publishers' Forum in Lviv, etc.

The book will be soon published on web resources, and will subsequently become available in the Ukrainian language. In this case, it will open a lot of new pages for the mass Ukrainian reader, will help overcome the complex of inferiority, strengthen national self-esteem, establish new ties

between modern Ukrainian society and descendants from Ukraine.

Stanislav Suknenko informed attendees of the presentation that "To Hollywood from Ukraine" would be screened as a documentary, which will open an unknown part of the history of Ukrainians abroad to the Ukrainian audience. The author of the book continues working in this direction, collecting material for the second volume. So, the study will be continued.

Oleh CHYRKOV

orcid.org/0000-0001-8888-0126
research fellow of the Ukrainian
Ethnology Department of RIUS

DOI: 10.30840/2413-7065.3(68).2018.147237

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КОЛЕКТИВНОЇ МОНОГРАФІЇ «УКРАЇНА Й УКРАЇНСТВО В ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСАХ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ УЗАГАЛЬНЕННЯ»

У квітні 2018 року вийшла друком колективна монографія «Україна й українство в етнокультурних процесах: концептуальні узагальнення» (Київ: НДІУ, 2018. 304 с.). Її авторами є як знані, так і молоді у науковому середовищі дослідники: В. Баран, С. Бойко, О. Гула, Л. Залізник, С. Наливайко, Л. Отрошко, Т. Присяжна, Ю. Фігурний, О. Чирков, О. Шакурова, М. Шостак.

Дещо згодом, 17 травня 2018 р., у рамках участі НДІУ у Всеукраїнському фестивалі науки відбулася її презентація. Модератором наукового заходу став заступник директора НДІУ МОН України В. Терлецький, який наголосив, що ця праця здійснена у відділі української

етнології у форматі виконання науково-дослідної роботи, завершеної минулого року, та надав слово завідувачу відділу Ю. Фігурному.

У своєму виступі вчений-українознавець відзначив, що монографія, яка нині презентується, – це не тільки доробок виключно відділу української етнології. Це підсумок багаторічної праці творчого колективу під керівництвом доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України В. Барана з виконання науково-дослідної роботи «Україна й українство в етнокультурних процесах світу» (2015–2017). Її виконавцями у різні роки були наукові співробітники НДІУ: О. Гула, Л. Залізник,

С. Наливайко, Л. Отрошко, Т. Присяжна, О. Чирков, О. Шакурова, М. Шостак, С. Бойко, Л. Дворницька, А. Кононенко, Н. Осадча, О. Смольницька, Н. Філатова, О. Шевчук, Ю. Шинкарик. На превеликий жаль, не все, що планувалося дослідниками, вдалося їм реалізувати – на це були об'єктивні та суб'єктивні причини. Разом з тим переважна більшість задуманого була втілена у життя, зокрема й ця колективна монографія. Експерти МОН України оцінили виконання фундаментального дослідження, яке здійснювалося у 2015–2017 рр., поставивши 47,5 бала. При підготовці нового проекту творчим колективом було враховано зауваження колег щодо покращення наукової роботи у майбутньому. Загалом монографія складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, списку публікацій виконавців НДР за період 2015–2017 рр. та інформації про авторів.

У першому розділі «Населення території України в етнокультурних процесах стародавнього світу» оприлюднені матеріали Л. Залізняка, присвячені витокам етнічного поділу людства й походження індоєвропейців, та підрозділ С. Наливайка, в якому досліджується як вузлова «індоєвропейська проблема» етнокультурної історії Східної Європи.

У другому розділі «Походження українського народу» опубліковані тексти Л. Залізняка та В. Барана, присвячені цій тематиці, історіографічний аналіз О. Шакурової ранньосередньовічної теорії походження українців та осмислення Ю. Фігурним основних концепцій походження українського народу.

УКРАЇНА Й УКРАЇНСТВО В ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСАХ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ УЗАГАЛЬНЕННЯ

У третьому розділі «Етнокультурні процеси на теренах України у I–II тис. н. е.» представлені напрацювання В. Барана щодо етнокультурного розвитку на території України у I тис. н. е. й етнокультурних процесів у добу Київської Русі й Галицько-Волинського князівства; історіографічний аналіз М. Шостак українських досліджень кінця XX – початку XXI ст., присвячених етнічному та етнокультурному розвитку на теренах України у IX–XII ст.; характеристика О. Чиркова головних етнокультурних змін людності на території Донецько-Надазовського краю від найдавніших часів до сучасності; концептуальні узагальнення Л. Отрошко місця, ролі та значення символів в українському етнокультурному розвитку та аналіз

Ю. Фігурного українських етнічних, державотворчих, націєтворчих та етнокультурних процесів.

У четвертому розділі «Етнокультурні процеси на теренах України у ХХ – на початку ХХІ ст.» оприлюднені тексти О. Чиркова, у яких досліджуються формування і поширення знань про етнокультурний розвиток людності українських земель засобами Вікіпедії та аналіз людності України в етнокультурних процесах у ХХ – на початку ХХІ ст.; наратив С. Бойко, присвячений українознавчому спрямуванню освітніх галузей як чинника збереження і розвитку національного культурного середовища та висвітленню українознавчих пріоритетів освітнього процесу в контексті національно-патріотичного виховання молоді; матеріал Т. Присяжної, який розкриває практичне наповнення українознавства як комплексної дисципліни та філософії освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах України, а також дослідження О. Гули щодо вивчення діяльності українських емігрантів як чинника етнокультурного розвитку у Королівстві Сербів, Хорватів і Словенців.

Також виступаючий наголосив, що найбільш важливою частиною колективної монографії, на його думку, є другий розділ, оскільки він дає можливість як пересічним українцям, так і фахівцям осягнути проблему походження українського народу. Автори розділу переконливо й аргументовано свідчать, що на даний момент найбільш науково обґрунтованою версією українського етногенезу є теорія ранньосередньовічного походження українців.

До представлення колективної монографії долучилися й інші автори, зокрема С. Наливайко, С. Бойко, О. Чирков, які розкрили основні концепти своїх наукових текстів. Після виступів розпочалося обговорення, у якому взяли участь А. Ціпко, П. Гай-Нижник та О. Чирков. У дискусії було висловлено низку зауважень і пропозицій, які у майбутньому можуть посприяти виконанню нової науково-дослідної роботи.

Юрій ФІГУРНИЙ

orcid.org/0000-0002-6463-0920

кандидат історичних наук,
завідувач відділу української
етнології НДІУ